Վագներ Երեւանում անց է կացնում մի քանի շաբաթ (էջ 62), որ բաւական միջոց էր՝ ուսումնասիրել կարենալու քաղաքը եւ շրջակայքը:

«Ամէն օր ես սովորութիւն ունէի պտոյտներ գործել քաղաքից դուրս եւ միշտ էլ առիթ՝ շրջելու քաղաքի տխրատես փողոցներում եւ հրապարակներում . . . Բնութիւնը ընդհանուր առումով շատ ամայի է ե քիչ գրաւիչ»: Միայն հեռում երկարաձգուող լեռներն են սփոփում դիտողի աչքը:

Վագներ զարմանում է, որ երեւանցիք փոխանակ քաղաքի շուրջը եղած առատ քարերից տուն շինելու, կաւից են շինում («նոյնն են անում եւ պարսիկները»): Տաճկական քաղաքները — Էրզրում, Տրապիզոն եւայլն — այդ տեսակէտից անհամեմատ բարձր է համարում Պարսկաստանի եւ Հայաստանի քաղաքներից:

«Ընդհանուր առումով՝ Երեւանը աղքատացել է եւ ընկել», Ռուսիոյ տնտեսական քաղաքականութեան պատճառով: «Այն ժամանակից սկսած, երբ Ռուսաստանը իր երկգլխանի արծիւը մինչեւ Երեւանի հովիտը առաջացրեց եւ իր տխրահռչակ մաքսային սիստեմը անդրկովկասեան նահանգների վրայ ծաւալեց, այդ ժամանակակից սկսած էլ՝ այս երկրամասի տրանզիտային առեւտուրը, որ առաջ ծաղկած վիճակ ունէր, բոլորովի՛ն քայքայուեց», «Պարսկաստան–Վրաստան ճանապարհի մէջտեղն ընկած լինելով՝ Երեւանի իջեւանները (Քարվանսարաները) մշտական եռուզեռի մէջ էին (առաջ) բազմաթիւ առեւտրականների ու քարվանների շնորհիւ: Բեռնատար ձիերը շարունակ խրխնջում էին քարվանսարաներում, ուղտերը մանգում՝ ընդարձակ — այժմ ամայի ու մեռած — բակերում առեւտրական իջեւանների: Շուկան (բազար) լի էր ապրանքներով, շրջակայքի գիւղացիները վաճառում էին այնտեղ իրենց կենսամթերքները լաւ գներով: Իսկ ով որ դրամ ունէր, հէնց դրանով էլ ի վիճակի էր լաւ փող վաստակելու . . . Զարմանալի չէ ուրեմն, որ — հակառակ կրօնական ատելութեան եւ տխուր յիշողութեանց սարդարների բռնապետութեան մասին — շատ քաղաքի հայեր փափագում են, որ կրկին յետ գայ պարսկական տիրապետութիւնը» (64–65):

Վագներ շրջելով Երեւանի շուկան, անձամբ տեսնում է խղճուկ վիճակում: «Զուր կը փնտռէք դուք այդտեղ տեղայատուկ վաճառքի ապրանքներ, որ այնչափ շատ կան Պարսկաստանի եւ Տաճկաստանի առեւտրական խոշոր քաղաքներում: Փոքր Ասիոյ ամէն կարգի գեղեցիկ ու փնտռուող ապրանքները ներկայիս Թաւրիզ են ուղղւում, որի առեւտրական նշանակութիւնը զգալիօրէն աճել է՝ Թիֆլիսի ու Երեւանի հաշուին»:

Իր շրջագայութիւնների միջոցին — ըստ երեւոյթին Աբովեան միշտ էլ հետն է եղել, թէեւ Վ. ամէն անգամ նրա անունը չէ յիշատակում, բայց յոգնակի խօսելուց երեւում է այդ — Վագներ այցելում է նաեւ Երեւանի մզկիթը: Այդտեղ, մի բացդուռ սենեակում, ասում է նա, չիա մոլլան դպրոց էր պահում: Նա երեխաներին սովորեցնում էր թաթարերէն եւ «նրանց հետ միասին կարդում էր արաբերէն Ղորանը, որն ըստ երեւոյթին ոչ աշակերտներն էին հասկանում, ոչ էլ ինքը»:

Վագներ մանրամասն նկարագրում է (էջ 67–78) Երեւանի բերդը («սարդարի պալատը»), ուր եւ իջել էր նա ֆոն Բիլի մօտ, սրա հրաւէրով: Որչափ եւ հետաքրքիր է այդ ու պատմական տեսակէտից կարեւոր, անկարող ենք կանգ առնել նրա նկարագրութեանց վրայ: Հետաքրքիր ընթերցողին ուղարկում ենք անմիջական աղբիւրի մօտ: Որպէս բերդ, այդ անուանն իսկ արժանի չէ սեպում զայն Վագներ: Այդ կարծիքն են յայտնել նրա մասին նաեւ ուրիշներ:

Մասնակի հետաքրքրութիւն ներկայացրել է բերդի ներսը, իր գեղարուեստական մանրանկարներով ու կառուցուածքով, ինչպէս նաեւ սարդարի պարտէզը: «Բերդը հիմնուել է ուշ, 1582 թուականին, տաճիկների ձեռքով, որ եւ առնուել է պարսիկներից 1615–ին»:

Այդ երկրամասի, ինչպէս նաեւ Ատրպատականի, Գիլանի եւ Մազանդարանի մահմետական տարրը, թէեւ լեզուով ու ծագումով ցեղակից է տաճիկներին, բայց միշտ էլ զէնքը ձեռին ու աւելի մեծ ուժով քան պարսիկը, կռուել է տաճկի դէմ, որովհետեւ շիա է ինքը: